

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.22.157/2012/5.szám

A Kúria a felperesnek a Jogi Képviseleti Osztály által képviselt alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 19.P.25.057/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.358/2012/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 16. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a P. Rt-vel szemben fennálló tartozása kiegyenlítése érdekében 2.000.000 forint kölcsönt kapott B.M-től, aki utóbb 4.500.000 forint kártérítés megfizetése iránt a felperessel szemben a Szentendrei Városi Bíróság előtt keresetet indított. A felperes a követelést elismerte, az elsőfokú bíróság erre tekintettel kötelezte a keresetben megjelölt összeg megfizetésére és a kereset szerint megállapította - többek között - azt is, hogy a kölcsönszerződés miatt az alperes (dr. Gy.P.) által biztosítékként felajánlott Lakner László „Egy zsák mag II.” című festménye a felperes tulajdonába került. Az ítélet részletes indokolását az alperes elismerésére tekintettel a Pp. 221. § (2) bekezdése alapján mellőzte.

A felperes 2.500.000 forint vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránt keresetet indított a P. Rt. jogutódja, a PE. Nyrt. ellen, amelyet arra alapított, hogy az alperes a 2.000.000 forint követeléssel szemben 4.500.000 forinthez jutott hozzá, a különbözetet nem fizette vissza és ennek következményeként vesztette el a felperes a festmény tulajdonjogát.

Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét a felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a

5.Pf.20.419/2011/4. számú ítéletében helybenhagyta. Az alperes terhére személyiségi jogsértést megállapítani a másodfokú bíróság szerint nem lehetett; a vagyoni károk közül pedig kárként a festmény tulajdonjogának elvesztése volt értékelhető. Indokolásában a másodfokú bíróság utalt arra, hogy a festmény tulajdonját B.M. nem szerezhette volna meg, mert a Ptk. 255. §-ának (2) bekezdésébe ütköző szerződés jött létre, miután azonban a tulajdonjog megállapítása iránti keresetet a felperes elismerte, állított kára ezzel - és nem alperes magatartásával - okozati összefüggésben következett be.

A felperes az ebben a perben előterjesztett keresetében 1 forint megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy az alperes az 5.Pf.20.419/2011/4. számú ítélete indokolásában jogszabálysértően állapította meg, hogy a Szentendrei Városi Bíróság jogerős ítélete szerint szóban létrejött kölcsönszerződés egyben zálogszerződésnek minősült és a Ptk. 255. §-ának (2) bekezdése szerinti tilalom alá esett. Az alperes a semmisségi ok észlelése ellenére nem adott lehetőséget a felperes számára, hogy érdemi nyilatkozatait megtegye és ezzel a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésében részletezett, a per tisztességes lefolytatásához való jogát, valamint az Emberi Jogi Egyezmény VI. cikkelyében foglaltakat súlyosan megsértette. A felperes a keresetében a Ptk. 349. §-ában foglaltakra is hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a tisztességes eljáráshoz való jogát a felperesnek nem sértette. Az alperes kirívóan okszerűtlen, jogellenes mérlegelést nem végzett, így kártérítési felelőssége a Ptk. 349. §-a alapján sem volt megállapítható.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 10.000 forintra leszállította, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában kifejtette, hogy a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése az anyagi jogi sérelmek orvoslására nem alkalmas, ezért a felperesnek az erre alapított kártérítési igénye alaptalan. A felperes a keresetében nem vagyoni kártérítést érvényesített, amelynek mértékét 1 forintban jelölte meg, 1 forintnak azonban a másodfokú bíróság szerint tényleges vásárlóértéke nincs, ilyen mértékű vagyoni, illetőleg nem vagyoni hátrány kárként nem értékelhető. Az a tény pedig, hogy az alperes B.M. és a felperes festménnyel kapcsolatos megállapodását zálogszerződésnek minősítette nem tekinthető olyan jogalkalmazási hibának, amely alapján a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján a felperes

kártérítést igényelhetne.

A felperes felülvizsgálati kérelme a keresetének helytadó döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet megalapozatlan, súlyos eljárási szabálysértéseken alapul. Az első- és a másodfokú bíróság a Szentendrei Városi Bíróság jogerős ítéletét értelmezve tévesen utalt a perbeli szerződés semmisségére. Az elsőfokú bíróság jogerős határozata mindenkire kötelező (2011. évi CLXI. törvény 6. §), így abból kell kiindulni, hogy a jogerős döntés megállapította B.M. jogszerű tulajdonszerzését a festmény tekintetében, azaz semmis szerződést nem kötött. Ezzel szemben az alperes semmivel meg nem alapozható módon hivatkozott a Ptk. 255. §-ának (2) bekezdésére és arra, hogy a felperest nem érte kár, mert a felperes az érvénytelenség következményeként a kép tulajdonosa maradt. Az alperes a jogállamiság szabályát megszegve áttörte a jogerőt és ezzel kárt okozott, mert a felperest megfosztotta a kártérítési igényétől. B.M. teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatát – mely szerint nem volt szó zálogszerződésről, csak szóbeli adásvételi szerződésről – a bíróság nem értékelte és ezt kellően meg sem indokolta megszegve a Pp. 221. §-ában foglaltakat.

A bíróságot tájékoztatási kötelezettség terhelte a Pp. 3. §-ának (3) és (4) bekezdése alapján és figyelmeztetnie kellett volna a felperest, hogy a semmisség megállapítása esetére a jognyilatkozatát megtehesse. A Szentendrei Városi Bíróság jogerős ítélete a kép tulajdonjogának átszállásáról már rendelkezett, így más bíróság nem juthatott volna arra a következtetésre, hogy a kép tulajdonba adása jogellenes volt.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogerős ítélet indokolása jól hivatkozott a kereset elbírálására irányadó Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére, valamint a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdésére.

A Pp. 2. §-ának (3) bekezdése alapján méltányos elégtételt biztosító kártérítésre adhat alapot a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. A jogerős ítélet indokolásában azonban a bíróság helyesen utalt arra, hogy az anyagi jogi sérelmek miatt az erre alapított kártérítési igény alaptalan. A felperes a keresetében valójában a korábbi perben vitatott jogviszony minősítését és az ezzel kapcsolatos jogszabályok téves alkalmazását kifogásolta. Az ezzel összefüggő sérelmek orvoslására a rendes és a rendkívüli

jogorvoslat körében volt jogi lehetősége, a továbbra is fenntartott jogi álláspontja önmagában a Pp. 2. §-a (3) bekezdésének alapján kártérítésre nem teremt alapot, egyéb eljárási alapelvet sértő és a tisztességes eljárás sérelmét jelentő magatartás (mulasztás) pedig nem volt megállapítható. A Kúria egyetért a jogerős ítélet indokolásával a tekintetben, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog azoknak a garanciáknak az érvényesülését jelenti, amelyek a törvényes és elfogulatlan döntés biztosítékai. A bíróság az anyagi jogerő szabályát nem sértette meg és indokolási kötelezettségének eleget tett. A felperes keresetében vitatott peres eljárásban a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy a PE. Nyrt. alperes jogellenes magatartásával összefüggésben keletkezett-e a felperesnek kára. A keresetet elutasító jogerős döntés indoka a festménnyel kapcsolatban az volt, hogy a jelen per felperesének elismerő nyilatkozatával összefüggésben keletkezett az állított kára. Ez a megállapítás pedig független attól, hogy az ítélet indokolása a festmény tulajdonjogának megszerzésére, illetőleg e körben a Ptk. 255. §-ának (2) bekezdése alapján a szerződés semmisségére miként utalt. A bíróság ugyanis nem azért utasította el a kártérítés iránti keresetet, mert a felperes maradt a kép tulajdonosa és ezért kár nem érhetett, hanem az indokolás egyértelműen tartalmazza, hogy a bíróságnak a felperes elismerő nyilatkozata alapján kellett meghoznia a festmény tulajdonjogát is megállapító döntését. A keresetben vitatott, a PE. Nyrt.-vel szemben indított perben a bíróságnak a szerződés semmisségéről döntenie nem kellett, ezért a semmisséggel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettséget nem sértette meg, nem is foszthatta meg a felperest attól, hogy a szerződés semmisségével kapcsolatos jognyilatkozatát megtegye. Megalapozottan állapította meg a jogerős ítélet indokolása azt, hogy a felperes és B.M. festménnyel kapcsolatos megállapodásának minősítése, semmisségének megállapítása nem tekinthető olyan jogalkalmazási hibának, amely a kártérítés alapjául szolgálhat. Az eljáró bírósággal szemben indított kártérítési perben a korábbi kedvezőtlen döntés érdemi felülvizsgálatára pedig nincs lehetőség.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pereszes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2013. szeptember 18.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő
HM